

Valtion säilyttäjät

VÄHÄN VÄITTELYN JATKOKSI.

“Säkenien” viime numerossa on x ottanut suorittaakseen suurenlaisen urakan. Hän aikoo saada sosialistit ajattelemaan valtiosta toista, kuin mitä ne tähän asti ovat ajatelleet. Marxin ja Engelsin ja Bebelin y. m. mukaan olemme oppineet nimitämään valtioksi “luokkavallan sortovälinettä, joka katoa samalla kuin luokatkin katoavat”. Ja tämä on meistä näyttänyt johdonmukaiselta, mutta nyt tulee x ja sanoo että se on sitä vain “ensikatsaukselta”. Ja lähtiesään sitten valtion olemukseen tunkeutumaan “syvemmälle” kuin Marx ja Engels joutuu hän myös parsimaan Engelsin esityksiä valtion synnystä. — Sivumennen huomautan, ettei minulla tietenkään ole halua väittää, että olisi mikään majesteetinloukkaus mennä Marxia ja Engelsiä oikomaan. Onhan heidän ajastaan jo kulunut vuosikymmeniä, joiden kuluessa on tullut esille sekä esihistorian että nyky-yhteiskunnan alalta, yhtä ja toista, joka saattaisikin aiheuttaa jotain oikomista ja tarkistuksia. Kun siis sellaista meille luvataan, käymme uteliaisuudella esitykseen tutustumaan.

Ensiksi antaa x “siveellisen hyväksymisensä” suku- ja heimojärjestyksen hävittämiselle. Ikävä kyllä eivät Ateenan riistäväksi luokaksi järjestyneet patriarkat eivätkä rosvokauppi-

aat ole ottamassa vastaan tätä synninpäästöään. Mutta onpa niitä maailman kulmia vieläkin, joissa ukopuoliset ja kotoiset riistäjät hävittävät vielä jällellä olevia suku- ja heimojärjestyksiä. Nekin saavat nähtävästi samalla x:n siveellisen hyväksymisen. Pystyttäväthän ne hänen niin suurella rakkaudella vaalimansa valtion peruspylväitä, luovat alueittain järjestettyä yhteiskuntaa.

X:n mieslestä ei tuo sen järjestys ehkä ollut aivan välttämätön, vaan olisi mahdollisesti jotain “arvoituksellista” tietä suku- ja heimojärjestyksen pohjalla yhä laajeneva tuotantotoimi voitu järjestää toisin ilman yksityisomistuksen tuottamaa häiriötä. Kuinkahan lienee. Minun “valemartilaisen”, ei kuitenkaan pistä päähän, järkeillä, miten ehkä olisi voinut käydä, koska meille historia on sekä välttämättömyydellä tapahtunutta että objektiivista, meidän hyväksymisestämme ja hylkäämisestämme riippumatonta.

Me emme siis tuomitse sukujärjestyksen hävittäjiä siinä mielessä, kuin olisivat he toisin voineet menetellä, mutta me emme myöskään heille tunge siveellistä hyväksymistämme, vaan panemme merkille, että he olivat riistäjiä ja laajentuneet tuotanto- ja jako-edut, jotka valtion loivat, olivat samalla ja auttamattomasti riistämisetuja.

Jos x voi näyttää meille tapauksen, jossa vapaat tuottajat riippumattomalla kansanäänestyksellä hävittävät sukujärjestyksensä ja omaksuvat uuden, aluehallituksen, niin olkoon menneeksi, minäkin yhdyin heihin nähdessäni hänen siveelliseen hyväksymiseensä. Ateenan esimerkki ei kelpaa, sillä heidän keskushallituksensa oli pelkkä sortohallitus; siinä kohdin minä luotan Engelsin katsoneen kyllin syvälle.

Että valtiota luotaessa on ollut mahdollinen "ihmisjoukon" vapaa päätös, jonkunlainen Rousseauin "yhteiskuntasopimus", sellaisen teorian esittää x meille myös. Siv. 353 sanoo hän, että valtio on "oikeammin määritelty ihmisjoukoksi, joka on yhtynyt tai ollut pakotettu yhtymään yhden valtiojärjestyksen hallituksen alle, olkoonpa se sitte itsevaltainen tahi perustuslaillinen". Ja valtiomääritelmänsä kruunaa hän sanoilla: "Valtio siten ilmenee ikäänkuin yhtenä persoonallisuutena, edustaen kaikkia kansalaisiaan yhteisesti ja omaten vallan pakottaa kansalaistensa yhteistä tahtoa täytäntöön."

Tämän määritelmän porvarillisuus ei ole ilmeinen. "Valta pakottaa kansalaisiaan", siinä porvarillisten valtio-oppineiden tapa lausua siveämmässä muodossa riistäjien käsitys, että heillä on oikeus pakottaa työväkeä, sittenkin kun ne on täytynyt myöntää "kansalaisiksi." X:kin heti seuraavassa hengenvedossa selittää että tähänastiset valtiot ovat olleet luokkavaltioita. Tuo

on aivan epähistoriallinen tapa käsitellä asioita. X konstrueeraa ensin valtion kansalaisten aiueelliseksi yhteiskuntajärjestykseksi ja antaa sille siveellisen hyväksymisensä, mutta selittää sitten, että ilkeät riistäjät ottivatkin heti haltuunsa tämän itessään hyvän "ihmisjoukon" luoman jonkin koneiston.

Marx ja Engels — kykenevämminä riittävästi syventymään — näkivät vain historiallisen tosiasian, valtion ja riiston erottamattomina eivätkä huomanneet ajatella valtiota erilleen luokista "kansalaisten liitoksi". Mutta sen ajatustempun suorittaa helposti x ja sitten hän myöhemmin yrittää ivata niitä, jotka muka pitävät valtiota ilmassa! Hänen valtiosyntymänsä ei ole edes ilmassa, se on vain hänen ajatuksissaan.

Onnellisesti mielestään vapautettuaan valtion synnyn Marxin ja Engelsin sille ilkimielisesti antamasta häpeätahrasta jatkaa x perkaustyötään. Jos mieli puolustaa valtionimitystä — sen ymmärtää hän opetusmestarin — Hilquitin mukana — on säilyttävä pakko: "valta pakottaa kansalaistensa yhteistä tahtoa täytäntöön." Tosin ei x voi väittää että pakkoa todellisuudessa tullaan tarvitsemaan, hänkin aavistaa, että sosialistinen yhteiskunta tulee ilman sitä toimeen, mutta silti on se hyvä olemassa — uhkana. Siis samaa ajatusvoimistelua kuin valtion syntyä seiveltäessäkin: ajatellaan valtion syntyä sellaiseksi kuin se ei todellisuudessa ollut ja ajatellaan työväenyh-

teiskuntaan pakko, vaikka sitä ei siellä todellisuudessa ole! Se on kuin uusiaikainen kasvattaja, jonka ei tarvitse käyttää vitsaa kasvatuksessa, hän kun ei kasvata lasta mihinkään tälle vastenmieliseen tehtävään, siitä huolimatta pitäisi vitsaa ovipielessä tuon tuostakin selitellen hämmästyneelle kasvatilleen, että tuollaisella ennen vanhaan opetettiin lapsille ikäviä, vastenmielisiä ja tarpeettomia asioita. "Tosin et sinä", jatkaisi kasvattaja", vastenmielisesti tee tehtäviäsi, koska ne ovat sinulle mieluiset, mutta siltä varailta että et haluaisi suorittaa välttämättömiksi havaitsemiasi, miellyttäviä tehtäviä, on tuo olemassa. Samallinen mielettömyys on pakko siellä, missä sitä ei tarvita.

Huomattakoon että tässä on puhe pakosta yhteiskunnallisessa mielessä, luokkapakkona, välttämättömyytenä alistua johonkin, jota ei myönnä oikeaksi. Minun on pakko alistua noudattamaan riistäjävaltion lakeja. Mutta minun ei ole pakko alistua noudattamaan järjestöni päätöksiä, minä teen sen, koska se on mielestäni välttämätöntä, tai eroan järjestöstä. Se mikä on jo selvää työväen järjestöissä, on oleva monin verroin selvempää työväen yhteiskunnassa.

Käsitteitä puhdistellessaan käy x myös käsiksi sosialidemokratian tarkotuserään. Hän julistaa, että sos.-dem tarkoitus ei ole tuotantovälineiden ottaminen työväenryhmäin, vaan valtion ja kunnan haltuun. Kuka auktoriteetti on hänelle tämän määri-

telmän antanut? Sosialismi eli sosialidemokratia on minulle oppi uudenajan työväen luokkataistelusta, jonka tietoisena päämääränä on työväenluokan täydellinen vapauttaminen pakkaorjuuden lopettamisen kautta, niin että työväenluokalle tulevat työnsä täydet tulokset. Tämä ei voi tapahtua muuten kuin että yksityisten omistusoikeus lopetetaan suurtuotannon ja jaon välineisiin nähden.

Tämä on työväenluokan tarkotuserä ja se on siis sosialidemokratian päämäärä. Sen toteuttamistapa on ohjelmakysymys ja sellaisena siitä juuri nyt keskustellaan. Mitä ensiksikin tulee siihen että suurtuotannon ja jaon välineitä joutuu valtion haltuun, on se porvarillisen yhteiskunnan kehitysvomista johtuva seikka: riistävä luokka yrittää siten hyötyä liikkeistään entistä enemmän esim. nostamalla hyviä korkoja lunastusbondeista. Se voi tapahtua myös myönnytyksenä pikkuporvaristolle, farmareille ja työväelle, kuitenkin niin että heitä tämän kautta verotetaan väkijärjestyksellä hallitusta kontroleeraavan riistäjäkoplän hyväksi. Sosialismiksi sitä nimittävät vain jotkut luokkataistelusta jotenkin tietämättömät, porvarillisesti ajattelevat, olkoot he sitten lukumiehiä tai muita. Kunnallisten liikenne- ja yhteishyvälaitosten perustaminen on myös seikka, joka käytännössä tulee yhä yleisemmäksi ja on se meidän mielestämme hyvä todistuskappale sosialismin puolesta, jopa voi olla askel sitä kohtikin. —

Kautsky puhuu näitä asioita selostellessaan myös osuuskunnista, arvelen, että osa tuotantolaitoksia, esim. maatiloja voi sosialistisen uudistuksen tullessa jo olla niiden työväen hallussa. Tätä viimeksimainittua seikkaa ei x määritelmässään mainitse arvatenkaan siitä syystä, että osuuskunta ei ole poliittinen (alueellinen) laitos ja olisi vaarallista hänen teorialleen, jos jokin ala myönnettäisiin olevan uikopuolella sen poliittisen valian pakotuksen.

Olen koettanut osottaa, että kapitalistisessa yhteiskunnassa tosiasiallisesti työväki joutuu harjottamaan yhä suurempaa kontrollia kaikilla tuotannollisen elämän aloilla. Tämä ilmenee m. m. siten, että valtiovalta tekee sille myönnytyksiä. Esim. kun uniot saavat oikeuden valita kaivostarkastajan, on hän kyllä valtion virkamies, mutta hän ei ole poliittista tietä valittu eikä hänen toimensa ole luonteeltaan poliittinen. Hallituksen työtoimisto on sangen vähän poliittinen, sen kun on olettava selkoa työoloista täällä ja muualla. Tarvitsemaan tietoja se ei voi saada muualta kuin trusteilta ja uniolta, siis taloudellisilta laitoksilta. Hillquit ja x väittävät, että täten valtio juuri voi muuttua työväenvaltioksi, koska siinä on laitoksia, joita emme voi emmekä halua hävittää. Että tällaisia laitoksia on, sitä ei ole tarpeellista kieltää, me vain väitämme, että niillä joko ei ole poliittista luonnetta tai että niiden poliittinen luonne häviää. Ne

ovat vain riistäjävaltion myönnytyksiä työväelle, siis oikeammin työväen omia laitoksia.

Raskaimpana syytöksenä sitä käsitystä vastaan, että tuotantolaitokset tulevat joutumaan niiden työväen kontrollin alaiseksi, esittää x sen väitteen, että näin tulisi vallitsemaan ryhmäomistus. Hän ei huomaa että valtio-omistuskin on vain ryhmäomistusta, kunnall'omistus sitä vieläkin enemmän. Siis se todistuskappale ei sano mitään. Muuten koko omistussana otettuna porvarisjuriidisessa merkityksessä vain häiritsee tässä. Minusta onkin sen käyttäminen tarpeeton. Pääasia on, kuka kontroleeraa tuotantoa ja jakoa. Minä olen väittänyt, että sen tekee järjestynyt työväen yhteiskunta tilaston perusteella elimiensä kautta. Ja ne elimet ovat teollisuuselämän määräämät. Ne myöskin ilmenevät jo nykyisessä yhteiskunnassa ituina. Sellaisia ovat taloudelliset järjestöt, trustit ja uniot. Trustit on valtiorajoista riippumaton järjestelmä. Eikä valtio sitä voita. Valtio pikemminkin mukautuu sen mukaan. Trustien yhä paissuessa jäävät nykyiset suurvaltat hallituksineen niitä pienemmiksi. Olisi siis taantumuksesta ehdottaa että trustit ovat jaettavat valtioitten mukaan.

Toinen tekijä, joka ei noudata valtiorajoja, on työväen taloudellinen järjestäytyminen. Unioidenkin alue on suurempi kuin valtioiden. On ilmeistä että maailmantalouden vallitessa nämät suuremmat järjestöt vetävät mukaansa pienemmät. Minä jo

mainitsin viime kirjoituksessani, että porvarillinenkin valtio, suurvalta, saattaa vielä laajeta maailmanvallaksi. Silloin vaatii joku ryhmä tietysti sille maailmanhallitukselle omistusoikeutta maailmantalouden liike- ja tuotantovälineisiin. Ja silloin selviää myös että hallitusosastojen täytyy jakautua tuotantojen mukaan, kuten jo nykyin suuri osa valtiohallinnon osastoista. Silloin tulee olemaan esim. kalastusosasto, joka tietää koko maailman kalastusasemain tuottavaisuuden. Samoin ehkä lämmitysosasto, jonka hoidossa ovat kivihiihi- ja öljylähteet j. n. e. Nyt on vain jäljellä kysymys, miten näitä kaikkia hallitaan. Ja vastaus on selvä: niitä ei voida hallita muuta kuin niiden työväestön välityksellä. Mikään alueittain valittu parlamentti ei kykene tätä kaikkea järjestämään, vaan tarvitaan siihen asiantuntijoita. Jo nykyisin, kun tiedetään jonkun hallituksen nimittäneen eksperttikomiteoita, kuulee sen alan työväen sanovan: olisi meiltä kysytty, tai: olisivat antaneet meidän valita! Työläiset esiintyvät asiantuntijoina aloillaan ja kohottavat keskuudestaan erikoistuntijoita. Asiallisesti siis tulee käytäntöön työväen kontrolli.

Työväestö pyrkii siihen ja sosialistilehdet edustavat sitä pyrkimystä. Jos missä hallitus, virasto tai virkamies vastustaa työväen vaatimuksia eikä halua ottaa niiden järjestön päätöksiä huomioon, taistelee sosialistipuolue sitä vastaan. Johdonmuokaisena seurauksena on, että työ-

väestö koettaessaan vallata virkapaikkoja edellyttää, että ne tulevat käyttämään virkavaltaansa työväen hyväksi.*) Ja työväen "hyvä" ilmenee järjestöjen päätöksissä.

Mutta jos syntyy ristiriitaa työväen eri ryhmien kesken, kuka ne ratkaisee? Eikö siihen tarvita ylemmän, vallalla varustetun, auktoriteetin olemassaoloa. Sellainen onkin työväenjärjestöjen ylineuvosto, nykyisin ilmenevä unionien internatsionaaleina. Sen apuna on tilasto. Minä kyllä otaksun, että tilastoa vastaan ei rettelöidä, mutta saatathan olla että esim. jollekin työalalle pyrkiväin väheneminen osottaisi, että sen työehtoja on helpotettava. Se on silloin kuten sanottu, vallan yksinkertainen järjestelykysymys. Mutta minä voin vielä otaksua, että syntyisi ristiriitaa, jota järjestämään tarvittaisiin pakkoa. Jos siis joku työläisryhmä niskottelisi otaksukaamme vaikka sitä maailman poliittista parlamenttia vastaan. Mitä keinoja jäljellä olisi sitä vastaan? Poliittisiako: poliisit, sotaväki? Mutta nyt jo tiedämme, että poliittisilla keinoilla ei saada töitä käyntiin eikä lakkolaisia masennetuksi. Tä-

*) Ei valtiotaikaa ole se, että otetaan virkapaikkoja omiin käsiin, vaan siinä, että luulotellaan virkapaikan tai hallituksen vallan olevan itse siinä virassa, sen toimistossa. Virka- tai hallitusmies käskää ja "kansalaiset" tottelevat! Jos ne eivät tottele, käyttää virkamies poliittisia keinoja (poliisia), mutta kaikki ei voi saada aikaan poliittisilla keinoilla.

hän seikkaan perustuu koko työväenluokan voiton mahdollisuus ja varmuus. Yhtä työväenryhmää ei voitaisi kurittaa muutoin kuin siten, että toiset työväenryhmät kieltäytyisivät yhteistyöstä sen kanssa, siis tekisivät sitä vastaan lakon. Mutta tämä olisi taloudellinen keino, josta päättämisen kuuluisi taloudellisille järjestöille.

Ja lopuksi sitten se suurlakko, joka aina niin hermostuttaa x:n tapaisesti ajattelevia. Tosiasia sekin. Ja kieltämätön tosiasia. Työväestö tekee kyllin laajalla suurlakolla porvariston valtakeinot tehottomiksi, nostaa valtiiovallan ilmaan. Ja jotain siitä jääkin ilmaan. Suomen suurlakon jälkeen on sensuuri ollut seitsemän vuotta ilmassa. Näin nostetaan kerta kerralta luokka-valtion sortokeinot ilmaan toinen toisensa jälkeen, sikäli kuin ne ovat tarpeettomia. Mikäli niitä taas tarvitaan, koetetaan ne pitää työväen hallussa. Niinpä esim. niin kauan kuin sota-väellä on merkitystä, esim. työväkeen, ei puolustajana aseellisia vastustajia vastaan sitä lopeteta. Mutta kun se on tullut tehottomaksi kehittyneen suurlakkoasteen kautta, heitetään aseet pois. Taas on yksi poliittinen laitos, viimeinen ehkä, noussut ilmaan.

Kirjassaan "Yhteiskunnallinen Vallankumous" siv. 97 kirjoittaa Kautsky: "Valtiollinen yleislakko on yksinomaan köyhälistön taistelukeino, jota voi käyttää ainoastaan köyhälistön yksinään käymässä taistelussa ja joka siis ennen kaikkea voi

tulla kysymykseen taistelussa koko porvarillista yhteiskuntaa vastaan. Tässä mielessä on se kenties vallankumouksellisin köyhälistön aseista." Onkohan Kautskykin nyt luettava "valemärkäläisiin" ja syndikalisteihin, hän kun puhuu suurlakosta taistelukeinona itse porvarillista yhteiskuntaa vastaan.

Entäs sitten se valtiollisen toiminnan huippu, johon minä en muka mene. Enhän muka tahdo tehdä eduskuntaa hallituksen ja oikeuslaitoksen herraksi! Miksen? Minulla ei ole mitään sitä vastaan. Se on tietenkin demokratiaan kuuluva seikka ja pyritään siihen kaikilla niillä voimilla, jotka ovat käytettävissä. Eikä x minua millään saa todistetuksi valtiollisen toiminnan väheksyjäksi selittä-mällä, että puheeni siitä on vain näennäistä myönnytystä. Se on tosiasian mainitsemista ja minä olen jo monasti huomauttanut, että ei millään teoriolla saa työväkeä pois valtiollisesta toiminnasta. Ja lisäänpä x:lle, että millään hänen valtioteoretiseeraamisellaan ei voida selvemmäksi kasvavaa käsitystä, että sen ei ole vain yritettävä saada käsiinsä porvarillista vallankäyttökoneistoa (valtiota), vaan on sen valatessaan — huippuun saakka, s. o. valtiiovallan valtaukseen saakka — aina muistettava, että tämä on kuitenkin vain porvarillinen koneisto, jonka rinnalla työväellä täytyy olla valmiina oma koneistonsa, siitä riippumaton järjestönsä, jota voidaan käyttää valtioval-

taa vaalatesa ja joka voidaan asettaa valtiiovallan tilalle, kun se rikkoutuu, rikkoutuu siksi että se on syntynyt toisia tarkoituksia palvelemaan eikä lopulta kelpaa uuden yhteiskunnan pohjaksi. Se kelpaa vain sen syntymän välittäjäksi määrättyyn rajaan saakka, jota rajaa ei voi tarkalleen vielä arvioida. Se selviää vain käytännössä.

“Säkenien” lukijat kai jo ovat huomanneet, että — vaikka minä olisin kuinka sekava tahansa — x:n siteeraamat Engelsin lauseet minun siteeraamani Marxin lauseitten lisäksi todistavat kyllin selvästi vanhan sosialistisen kannan sentään kestävän x:n arvostelun ja lopputuloksiksi jää, että valtiovalta

on alun pitäen syntynyt riistämistarkoituksia palvelemaan, että kuinka pitkälle sitä voidaan-kin venyttää myönnytyksiin työväen hyväksi, se lopulta kuitenkin osottautuu riittämättömäksi ja työväki perustaa yhteiskuntansa niille järjestöille, jotka ovat syntyneet ja kehittyneet sen taistelussa kapitalistista yhteiskuntaa vastaan, ja joiden pää-tuntomerkinä kaksinaisen riisto- ja pakkovallan rinnalla on se, että niissä ilmenee yhtyneinä käytäntö ja teoria, yhtenäisen, riidaton moraal ja pakoton velvollisuuksien täyttämisen, taasaisten, työlle perustuvien oikeuksien noudattaminen ja va-paus riistännästä.

Yrjö Sirola.

Arabialaislapsen kylpy.